

Katedra psychologie UK FF
Posudek oponenta rigorózní práce Mgr. a Mgr. Davida Čápa:
„Tvorba uživatelské příručky k testu PFT (C-W)“

Jsem potěšena, že mohu znovu nahlédnout do další etapy aktualizace podnětového materiálu Rosenzweigova obrázkového frustračního testu. Aktuálnost takového procesu v oblasti psychodiagnostiky snad ne třeba komentovat. Zejména pak tvorba uživatelské příručky je jedním z jeho cílů a zároveň předpokladů využití v praxi. Předložená rigorózní práce navazuje na diplomovou práci z roku 2009.

V teoretické části práce autor pojednává o projektivních metodách obecně, zejména s ohledem na jejich psychometrické vlastnosti. V dalších kapitolách se věnuje již zmiňované metodě z hlediska popisu, administrace, vlastností a využití v praxi.

Teoretickou část pokládám za dobře strukturovanou a srozumitelnou. Autor pracoval s dostupnými odbornými prameny a vytvořil tak dobré teoreticko-metodologické předpoklady pro realizaci svých cílů, které jsou předloženy v podobě empirické části a zpracované příručky.

Cílem empirické části je tvorba aktualizovaného podnětového materiálu, ověření psychometrických vlastností nové podoby testu a pilotní standardizace.

Tato část práce obsahuje v první řadě podrobný popis jednotlivých kroků, kterými autor procházel při aktualizaci metody – focus group, vývoj nových obrázků, způsob hodnocení. V druhé řadě pak v několika kapitolách referuje o provedeném pilotním výzkumu a následné standardizaci testu. Vzorek respondentů, metoda sběru dat a jejich analýza jsou náležitě popsány a doplněny informace o průběhu šetření včetně postřehů a připomínek autora. Za vhodné považuji zařazení dvou stručných kazuistik, které ilustrují možnosti vyhodnocení PFT a jeho interpretace.

V rámci posouzení diplomové práce jsem uvedla některé náměty pro její rozšíření a zpřesnění psychometrických charakteristik. S potěšením mohu konstatovat, že autor tyto náměty zapracoval do dalšího rozšíření své práce. Jde o poznámku týkající se identifikace frustrující situace každého obrázku (uvedeno v příručce k testu). Dále pak rozšíření validizačního vzorku z hlediska věku. Oproti verzi předložené v rámci diplomové práce jsou již všechny obrázky plně dokončeny a autorem doporučeny pro praktické využití.

Jako nezbytnou součást takové práce považuji zařazenou kapitolu „Diskuse“, kde autor zvažuje problémy související s nově vytvářeným podnětovým materiálem PFT (C-W), komentuje psychometrické vlastnosti testu a pojednává o možných omezeních jeho standardizace.

Hlavním přínosem rigorózní práce je nově vytvořená „**Příručka**“. Tento počín hodnotím jako velmi přínosný pro další výzkum i psychodiagnostikou praxi. Svými kapitolami naprosto splňuje nároky kladené obecně na takové publikace v rámci psychologické diagnostiky. Oproti dřívějším publikovaným verzím PFT je tato velmi dobře zpracována. Autor se zaměřil na podstatné charakteristiky testu. Text je vhodně doplněn modelovými příklady výpovědí a jejich hodnocením pro každou situaci zvlášť, včetně vlastních komentářů. Kde je třeba, autor uvádí i způsoby vhodného dotazování respondentů z hlediska správného signování odpovědí, což rovněž pokládám za nezbytnou součást užití diagnostických metod vůbec.

Cením si rovněž strukturovaného a přehledného členění této části práce. Autor dokázal vybrat podstatné souvislosti testu a jeho charakteristik. Věřím, že užívání testu v praxi přinese cenné informace jak jeho uživatelům tak autorovi. Budoucí obohacení vnímám především v rozšíření norem a zpřesnění validity a reliability tohoto „**nástroje**“.

Předložená práce splňuje nároky kladené na rigorózní práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 10. března 2011

Markéta Niederlová